

اهمیت و نحوه تدوین بیانیه ماموریت و چشم انداز

الف) بیانیه ماموریت

ماموریت چیست؟

جواب سؤالات زیر، همان ماموریت یا رسالت مؤسسه/ پروژه است:

- ✓ فعالیت اصلی گروه یا پروژه چیست؟
- ✓ مؤسسه/ پروژه چه کار مشخصی را و برای چه افرادی انجام می دهد؟
- ✓ چه کاره هست و چه کاره نیست؟

بهترین راه برای اعلام ماموریت چیست؟

یکی از راه های مناسب شفاف سازی و اعلام ماموریت مؤسسه/ پروژه، مکتوب کردن آن است.

نوشتاری که ماموریت شما را برای ذی نفعان مختلف از جمله سرمایه گذارها/ اهدا کنندگان مالی، داوطلبان و گروه ها و مؤسسات همکار شرح می دهد، «بیانیه ماموریت» نام دارد.

چرا باید «بیانیه ماموریت» را تدوین کنید؟

- «چرایی» و هویت مؤسسه/ پروژه را برای مخاطبین، اعضا، داوطلبان و سایر گروه ها و مؤسسات روشن کرده و به تعیین موضع آنها نسبت به شما کمک می کند.
- میزان سنجش فعالیت ها، و همین طور مبنا و معیار تخصیص منابع برای پروژه است.
- بیانگر دغدغه کل گروه است؛ این دغدغه مشترک، موجب متمرکز کردن فعالیت های گروه بر اهداف مؤسسه می شود.
- به دلیل بیان اهداف و ارزش های مؤسسه/ پروژه، ابزار بسیار مهمی برای راهبری تیم به سوی مقصد و برقراری ارتباط با سایرین است.
- راهبران پروژه می توانند از بیانیه ماموریت همچون شعار سازمانی برای معرفی مؤسسه و یا پروژه خود بهره بگیرند.
- راهنمای تدوین برنامه ها و فعالیت های همه واحدها و شرح شغل افراد است.

چگونه «بیانیه ماموریت» مؤسسه خود را تدوین کنید؟

بود؟ بازه سنی، تاریخچه فرهنگی/ اجتماعی، نیازها و دغدغه های آنان چیست؟

محدوده جغرافیایی: آیا فعالیت شما قرار است در شهر و یا روستای خاصی انجام شود؟

تیم کاری: چه گروه هایی قرار است به عنوان داوطلب و یا نیروی استخدامی با شما همکاری کنند؟ متخصصین، دانشجویان، زنان، و یا علاقه مندان به یک حوزه خاص اجتماعی؟

۴. مزیت رقابتی

مهم ترین ویژگی که پروژه/ مؤسسه شما را از بقیه متمایز کرده و به شما شایستگی پرداختن به این کار را می دهد چیست؟ آیا به منابع خاصی دسترسی دارید؟ آیا تخصص ویژه و یا دانش منحصر به فردی دارید؟

۵. چالش های پیش رو

در دستیابی به موارد بالا، مهم ترین مشکلات و چالش های پیش روی تیم/ پروژه چیست و چگونه از آنها عبور خواهید کرد؟

معمولا در ابتدای شکل گیری یک فعالیت، اعضای تیم با همفکری هم ماموریت مشخصی را تبیین می کنند. گاهی هم نوشتن بیانیه از یک فرد یا تیم کوچک شروع می شود و به مرور با نظر اعضای جدید اصلاح می گردد. بیانیه ماموریت باید شامل پنج بخش اصلی باشد:

۱. هدف مؤسسه/پروژه (ماموریت)

مهمترین هدفی که برای فعالیت خود در نظر گرفته اید، چیست؟

۲. افق زمانی ماموریت

فعالیت اصلی تا چه زمانی معتبر است؟ آیا به یک بازه زمانی ۳ ساله فکر می کنید یا به فکر یک افق ۵ ساله و یا بلند مدت تر هستید؟

۳. حد و مرز فعالیت

حوزه خدمات: به طور مشخص، قرار است چه خدماتی/ محصولات را و با چه مشخصاتی ارائه دهید؟

مخاطبین: چه کسانی و از کدام قشر جامعه مخاطب شما خواهند

ویژگی های یک «بیانیه ماموریت» خوب چیست؟

بیانیه ماموریت در عین کوتاه و شفاف بودن باید راهگشا بوده و تکلیف و جهت گروه های دخیل در پروژه را مشخص کند.

با پاسخ به سؤالات زیر می توانید بسنجید که آیا بیانیه ماموریت شما کارآ هست یا خیر.

آیا بیانیه ماموریت شما:

- کوتاه و دقیق و در عین حال، قابل فهم و واضح است؟
- بیانگر مقصود و هدف هست و مشخص می کند که دلیل وجودی پروژه/ مؤسسه شما چیست؟
- برای عموم قابل درک است؟
- بر اساس مزیت منحصر به فرد خدمات/ محصولات و فعالیت های شما تنظیم شده است؟
- برای جذب منابع و هدایت مؤسسه/ گروه مناسب است؟
- خبرین و سرمایه گذاران، آن را درک می کنند و ماموریت سازمانی شما برای آنها جذاب است؟
- اعضای تیم می توانند آن را به روشنی برای دیگران شرح دهند؟
- می توانید آن را در سی ثانیه برای کسی بیان کنید؟

ب) بیانیه چشم انداز

منظور از چشم انداز مؤسسه/ پروژه چیست؟

چشم انداز پروژه یعنی این که آینده مؤسسه/ پروژه خود را چگونه می بینید و در آرزوی دست یافتن به چه هستید.

بیانیه چشم انداز را چگونه باید بنویسید؟

✓ برای نوشتن بیانیه چشم انداز باید به بیانیه ماموریت نگاه کنید. نوشتن چشم انداز بعد از بیانیه ماموریت، امری رایج است.

✓ در بیانیه چشم انداز شما پیش بینی می کنید یا آرزو می کنید که بعد از طی یک بازه زمانی مثلا ۱۵ ساله، مؤسسه تان به کجا خواهد رسید. در واقع چشم انداز، تصویری از موفقیتی است که در آینده نصیب مؤسسه شما خواهد شد. از این رو بسیار بزرگتر و پیشرفته تر از شرایطی است که امروز تجربه می کنید.

✓ اگر در مرحله نوشتن یا بازنویسی چشم انداز هستید، بهتر است این کار به صورت گروهی انجام شود تا توسط همه اعضای تیم مورد حمایت قرار گیرد.

✓ برای تعیین یا بازنویسی چشم انداز مؤسسه/ تیم خود، از این سؤالات کمک بگیرید:

➔ مؤسسه شما به صورت آرمانی تا ۱۵، ۲۰ یا ۳۰ سال دیگر در چه وضعیتی قرار خواهد داشت؟ (سعی کنید تصور کنید که همه چیز مطابق برنامه پیش رفته و شما توانسته اید روز به روز موفق تر شوید).

➔ در بازه زمانی مورد نظر، مؤسسه چه موفقیت هایی کسب کرده است؟ در مقایسه با مؤسسات مشابه چه وضعیتی - در سطح ملی یا جهانی - خواهد داشت؟

➔ تا زمان مورد نظر، سازمان، زمینه ساز چه اتفاق سازنده ای شده است و چه مشکل اجتماعی را برطرف کرده است؟

ج) تفاوت بیانیه ماموریت و چشم انداز سازمان

➔ ماموریت، از جنس مدیریتی و اجرایی است ولی چشم انداز از جنس راهبری است.

➔ ماموریت، متمرکز بر فعالیت های جاری، و چشم انداز متمرکز بر مسیر آینده پروژه/ مؤسسه است.

➔ ماموریت، معرف مؤسسه/ پروژه در شرایط حاضر است و چشم انداز، آنچه است که می توانید بشوید.

➔ بیانیه ماموریت یک مؤسسه، فلسفه وجودی آن را به تصویر می کشد و معرف کسب و کار اصلی مؤسسه است؛ اما بیانیه چشم انداز، آنچه است که مؤسسات با استفاده از آن، افق دستیابی به اهداف خود را ترسیم می کنند و آینده ای مشخص با دستاوردهای نسبتا ایده آل و افتخارآمیز را به ذی نفعان خود نوید می دهند.

➔ با وجود این تفاوت ها برخی مؤسسات ترجیح می دهند که ماموریت و چشم انداز فعالیت خود را در یک بیانیه بگنجانند.

همانطور که می بینید عناصر مختلف بیانیه ماموریت و چشم انداز در مثال زیر، از یک فروشگاه آنلاین، مشخص شده اند:

این فروشگاه آنلاین از اولین فروشگاه های اینترنتی ایرانی است که به شیوه کسب و کار اجتماعی اداره می شود {مزیت رقابتی منحصر به فرد} ➔ ما به عنوان گردانندگان این فروشگاه قصد آن داریم تا بازاری برای فروش تولیدات دست ساز {محصولات و خدمات} ➔ افرادی فراهم کنیم که پیش از این امکان فروش کالاهایشان را نداشته اند {بخشی از تیم کاری و مخاطبان} ➔ و به این وسیله علاوه بر اشتغال زایی به افراد و خانواده ها کمک کنیم تا گامی به سوی رهایی از فقر بردارند {هدف و ماموریت} ➔. تولیدکنندگان مادر قدم اول از شهر ارومیه و اطراف آن {محدوده جغرافیایی} خواهند بود و تلاش خواهیم کرد در ۵ سال آینده {افق زمانی ماموریت} ➔ کارمان را حداقل به ۵ استان دیگر کشور {محدوده جغرافیایی} ➔ گسترش دهیم. در این میان امیدواریم با عرضه تولیدات ایرانی قدمی برای احیای تولید بومی {بخشی از چشم انداز} ➔ نیز برداریم.

